

Rapport

Duiven vangen?

Duivenoverlast in het stedelijk gebied

Duke Faunabeheer

Oktober 2007

2007 Lelystad, Duke Faunabeheer.

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Duke Faunabeheer.

Opgesteld door: Duke Faunabeheer Lelystad

Auteurs: D. W. den Hertog
A. den Hertog

Duke Faunabeheer.

Tel. : (0320) 21 95 00

Fax : (0320) 21 97 77

E-mail : info @ dukefaunabeheer.nl

Internet : www.dukefaunabeheer.nl

Samenvatting

Duiven vangen?

Duivenoverlast in het stedelijk gebied

Dit rapport richt zich op de problematiek van verwilderde duiven in het stedelijk gebied.

De problemen die duiven veroorzaken en de middelen die gebruikt kunnen worden om die overlast te minimaliseren.

Inzicht in methoden die gebruikt worden en de effectiviteit van deze methoden.

De overlast en de negatieve aspecten van duiven.

Stadsduiven kunnen overlast veroorzaken door:

1. Uitwerpselen.

Als er op één plaats veel duiven aanwezig zijn, kun je die overlast door uitwerpselen goed waarnemen. Soms kan één enkele duif al voor veel overlast zorgen.

Bijvoorbeeld als hij slaapt boven een trapleuning, de ingang van een woning of een bedrijf waar voedingsmiddelen worden verwerkt. De uitwerpselen kunnen dan naar binnen worden gelopen.

Iedere duif poept ongeveer 14 kilo (nat gewicht) in een jaar en ze slapen vrijwel altijd op dezelfde plek. Het produceren van mest gaat verdeeld over een etmaal continu door, ook tijdens de slaap.

De uitwerpselen zorgen niet alleen voor stankoverlast, ook de ondergrond wordt aangetast, kalkzandsteen lost op door de zuren die in de uitwerpselen zitten en lak en verflagen worden aangetast.

2. Het overbrengen van ziektes.

Veel duiven zijn dragers van de bacterie *Chlamydia psittaci*. Deze bacterie veroorzaakt de ziekte Ornithosis.

Één van de auteurs werd in de afgelopen 15 jaar tweemaal besmet door deze bacterie en kreeg Ornithosis.

De ziekte werd voor het eerst waargenomen eind 19e eeuw en werd in verband gebracht met papegaaiachtige, zoals papegaaien en zangparkieten. De ziekte stond toen bekend als papegaaizenziekte of ook wel psittacosis.

Dertig jaar later brak een ziekte uit die ook met andere vogelsoorten in verband gebracht werd. Vanaf dat moment werd deze ziektedrager Ornithosis genoemd. In 1941 werd deze ziekte voor het eerst bij duiven waargenomen. Natuurlijk is ornithosis slechts één voorbeeld van de ziekten die door duiven en andere vogels overgebracht kunnen worden. Vele andere bacteriën, virussen, schimmels, protozoën en rickettsiae zijn verantwoordelijk voor het veroorzaken van allergische reacties en infectieziekten bij mensen.

Een grote groep teken en mijten, die duiven bij zich dragen, kunnen bijvoorbeeld vlekkenkoorts overbrengen welke veroorzaakt wordt door sommige rickettsiae.

Onderzoeken hebben aangetoond dat bepaalde bacteriesoorten zoals *Salmonella*, *Listeria* en *Escherichia coli* gevonden in vogeluitwerpselen acute maag- en darminfecties kunnen veroorzaken. Protozoën zoals *Toxoplasma* (veroorzaker van toxoplasmosis) en virussen zoals *Paramyxovirus* en *Arhovirus* (de veroorzakers van respectievelijk Newcastle Disease en hersenvliesontsteking) zijn tevens aangetoond in vogeluitwerpselen.

De schimmelziekte *Cryptococcosis* (veroorzaker van *Cryptococcus neoformans*) en *Histoplasmosis* (veroorzaakt door de *Histoplasmosis capsulatum*) worden ook in verband gebracht met vogeluitwerpselen en daarom als een belangrijke bedreiging van de volksgezondheid beschouwd. Beide ziekten kunnen de longen aantasten.

Cryptococcosis kan ook het zenuwstelsel aantasten. Hoewel Histoplasmosis over het algemeen een minder ernstige ziekte is, kan het in sommige gevallen ook een op tuberculose gelijkend ziektebeeld veroorzaken.

De sporen van de bacterie *Clostridium neoformans* worden voornamelijk in duivenuitwerpselen in hoog gelegen nestplaatsen gevonden. *H. capsulatum* komt weinig voor in duivenuitwerpselen maar meer in uitwerpselen op bevuilde, laaggelegen rustplaatsen.

3. Geluidsoverlast.

Het koeren van duiven, wat ze veelvuldig doen voor en tijdens het paren kan als zeer hinderlijk worden ervaren. Vooral als de duiven daarbij ook achter elkaar aanlopen door een goot of over een plat zinken dak. Dit gedrag vindt in de meeste gevallen in de vroege morgenuren plaats en begint al in het vroege voorjaar. Het duurt meestal tot eind augustus.

In deze lente en zomermaanden wordt het al vroeg licht en slapen de meeste mensen met hun raam open. Deze combinatie van hogere buitentemperaturen en vroege zonsopkomst zorgt ervoor dat het geluid in de slaapkamers doordringt op een tijdstip dat de meeste mensen nog willen slapen.

Vooral plaatsen met een groot voedselaanbod zorgen ervoor dat de duiven een verhoogde paringsdrang hebben. Ze hoeven geen voedsel te zoeken en laten geen gelegenheid voorbij gaan om elkaar het hof te maken.

4. Nestelgedrag.

Omdat duiven aan een vlak stukje dak of goot van 10 x 10 cm genoeg ruimte hebben om een nest te maken, komen er nesten voor op de meest vreemde plaatsen.

Als ze nestelen in goten kan het nestmateriaal verstoppingen en lekkages veroorzaken. Juist rondom het nest is de overlast van uitwerpselen hoog, omdat de jongen geen nestvlieders zijn. Ze blijven op het nest totdat ze kunnen vliegen. Zolang ze op het nest zitten laten ze hun uitwerpselen over de rand vallen.

Mogelijkheden om deze overlast tegen te gaan.

Het belangrijkste is dat het voedselaanbod verdwijnt of ten minste zo gering mogelijk wordt. Waar niets te eten is, hebben duiven niets te zoeken. Ook in die buurt waar voorheen werd gevoerd, zullen ze zich dan niet meer wachtend ophouden.

Het vangen van duiven heeft geen zin, als er niet aan bepaalde eisen wordt voldaan. Er zijn instellingen die een grafiek gebruiken om dat weer te geven. Deze grafiek geeft onophoudelijk weer dat er een aanwas is na iedere vangactie.

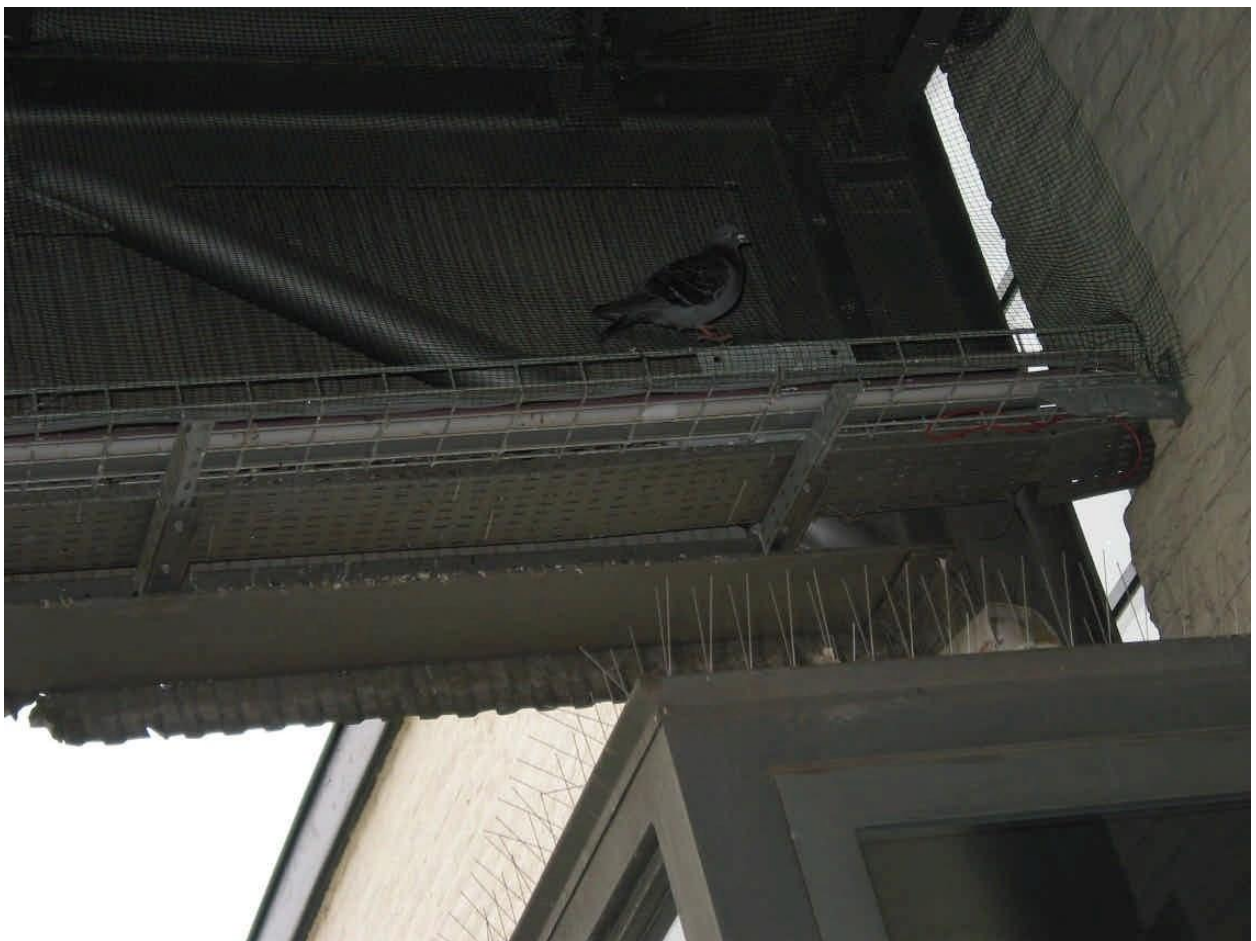
Dit gegeven is alléén juist als je uit een groep van bijvoorbeeld 1.000 duiven, 100 duiven wegvangt. In dat geval is een dergelijke groep snel weer aangevuld tot 1.000 exemplaren en heeft een vangactie inderdaad geen zin. (aanwas van de 900 overgebleven duiven)

Vang je echter vanuit een populatie van 1.000 duiven, minimaal 90% weg, zijn er nog maximaal 100 duiven over. Doe je dat een jaar later nog een keer, (weer 90%) van de dan nog resterende duiven, is er een optimaal minimum ontstaan.

Een dergelijk optimaal minimum, is samen met het wegnemen van het voedselaanbod goed te handhaven. Het vangen gebeurt met garantie en geeft dus zekerheid voor de opdrachtgever.

Het aanbrengen van wering, is geen hoogwaardige en/of structurele oplossing. Weren is het voorkomen dat duiven op die plaatsen kunnen gaan zitten waar ze overlast veroorzaken. Je kunt wering aanbrengen d.m.v. netten, kunststof gladde plankjes of roestvrij stalen pennen. Het blijft echter symptoombestrijding. Vaak zoeken ze een nieuwe plek in de directe omgeving. Je verplaatst daarmee het probleem. Ook architecten, schilders en glazenwassers zijn lang niet altijd blij met deze “oplossing”.

Oplossingen:

Het teveel aan duiven op een specifieke plaats, los je met weringmaatregelen niet op. Je zult het teveel aan duiven moeten terugdringen tot een aanvaardbaar niveau, door er zoveel mogelijk te vangen en te verwijderen. Dit is getalsmatig populatiebeheer. Vangen kan met kooien of met gebruikmaking van een slagnet. Dit is afhankelijk van de situatie ter plaatse.

Het gebruik van een slagnet kan alleen op die plaatsen waar regelmatig duiven worden gevoerd. Het is dan een uiterst effectief en diervriendelijk middel. In korte tijd zitten alle gevangen duiven in kratten en lopen al weer koerend en parend achter elkaar aan. De schrik van het net wat over ze heen viel zijn ze dan alweer vergeten.

Door verschillende instanties wordt een andere methode aanbevolen om de overlast te verminderen, namelijk het plaatsen van tillen. De bedoeling is dan om grote duiventillen te plaatsen waar veel overlast is. De duiven worden dan in de buurt van de tillen gevoerd, (een situatie waar langdurig, trouwe vrijwilligers voor nodig zijn), de duiven moeten dan ook in die tillen gaan nestelen. Dan worden de eieren die in de til worden gelegd verwisseld voor kalkeieren. Die kalkeieren komen uiteraard niet uit en daardoor zou in de loop der jaren de overlast afnemen. Wanneer die afname wordt gerealiseerd is dan de grote vraag.

Deze methode werkt echter niet. De duiven willen zich reproduceren, dat is ze van nature ingegeven. Als ze een paar keer in een til voor niets hebben gebroed, zullen ze buiten die til een plaats zoeken om met succes te nestelen en jongen groot te brengen. Bovendien is de kans klein dat je alle duiven uit de omgeving in de til krijgt en zullen er elders duiven blijven nestelen. Als argument gebruikt men dat alléén de overlast veroorzakende duiven in de tillen moeten komen. De rest van de populatie kan dus ongestoord verder groeien.

Op het moment dat tillen geplaatst worden is er vaak al sprake van overlast, voeg daar de duiven bij die buiten de duiventil geboren worden en men ziet dat de overlast niet afneemt. Ook wordt geen garantie gegeven op het gewenste resultaat namelijk het opheffen van de duivenoverlast.

De gemiddelde leeftijd van een stadshuif is ongeveer 6 jaar. Als er voldoende voedsel en rust is brengen ze 5 keer per jaar twee jongen groot. Dat zijn 10 exemplaren die erbij komen. Voeg daarbij de jongen die in het vroege voorjaar worden geboren en zich datzelfde jaar alweer vermenigvuldigen, 2 x 3 legfels x 2 eieren, dat zijn 12 exemplaren. Resumé: Twee gezonde stadshuiven in januari zorgen voor minimaal 22 stadshuiven in december van datzelfde jaar.

Ook de kosten van bouw en plaatsing van een til en het wekelijks schoonhouden en dagelijks voeren zijn niet simpel weg te cijferen.

Soms worden roofvogels gebruikt om de overlast van duiven tegen te gaan. Het gebruik van roofvogels lijkt een biologische (natuurlijke) oplossing. Maar het effect van de roofvogel is verjaging en verstoring van de duiven, zodat deze geen rust hebben en zo de plaats zullen verlaten. Dit effect wordt alleen bereikt zolang de roofvogel vliegt. Dit kan lang niet in alle gevallen in verband met obstakels, hoogspanningsleidingen en spankabels. Gaat de valkenier weer naar huis, komen de duiven weer terug.

Er zijn valkeniers die in combinatie met hun verjaagacties ook aan getalsmatig beheer doen en de duiven wegvangen met kooien, dat kan wel effectief zijn. De ervaring leert dat duiven echter alleen in kooien gevangen worden als de omgeving rustig is, en er niet met de roofvogel gevlogen wordt.

Dat roofvogels door hun aanwezigheid duiven in de kooien jagen en daardoor dus sneller worden gevangen berust niet op waarheid. Roofvogels verjagen de duiven alleen.

Een duif in paniek vlucht niet in een vangkooi.

In de rust, zonder verjaging kunnen ze wel in kooien worden gevangen.

Wat is wel een duurzame oplossing?

1 De Algemene Plaatselijke Verordening zodanig aanpassen dat het voeren van vogels in openbare ruimten wordt verboden. Zie daarvoor de APV van de stad Groningen.

De hoeveelheid voedsel die de duiven ter beschikking hebben is namelijk bepalend voor het aantal duiven wat zich ergens vestigt. Een plekje om te rusten en/of te nestelen vinden ze in de bebouwde kom altijd wel.

2 Handhaaf dat voerverbod en vang zoveel mogelijk duiven weg.

3 Houdt het vastgestelde optimaal minimum van de duiven in stand en zorg ervoor dat er niet teveel duiven bijkomen. Dit zal neerkomen op één kleine vangactie per jaar of één kleine vangactie per twee jaar. Zo voorkom je dat grote hoeveelheden duiven gevangen moeten worden om de overlast op te heffen.

4 Geef duidelijkheid aan de inwoners. Als inwoners van een gemeente weten wat het duivenbeleid is, weet men ook welke maatregelen er genomen zullen worden. Dit voorkomt een hoop vragen, discussies en vergaderingen. Immers het beleid ligt vast.

